

De vals-spelers en de spelbrekers

Dezer dagen zochten we naar een bepaalde plaats in Homo Ludens van wijlen Prof. J. Huizinga, waarvan het vorig jaar de derde druk verscheen. Daarbij gebeurde ons wat iemand ook bij het zoeken in de boekenkast gebeuren kan: op jacht naar het een wordt men gevangen door het ander.

Ons oog viel op een passage, waar de auteur spreekt over het verschil tussen de vals-speler en de spelbreker. En hij zegt daar: „De speler, die zich tegen de regels verzet, of zich eraan onttrekt, is spelbreker. Aan de spelhouding is het begrip fair ten nauwste verbonden: men moet „eerlijk“ spelen. De spelbreker is heel iets anders dan de valse speler. Deze laatste veinst het spel te spelen. Hij blijft de toverkring van het spel in schijn erkennen. De gemeenschap van het spel vergeeft hem zijn zonde lichter dan de spelbreker, want deze laatste breekt hun wereld zelf. Door zich aan het spel te onttrekken, onthult hij de betrekkelijkheid en de broosheid van die spelwereld, waarin hij zich tijdelijk met de anderen had opgesloten. Hij ontleent aan het spel de illusie, inlusio, letterlijk „inspeling“, woord zwaar van betekenis. Daarom moet hij vernietigd worden, want hij bedreigt het bestaan der spelgemeenschap“.

Na dit vervolgens gedemonstreerd te hebben door het voorbeeld van het jongensspel, gaat Professor Huizinga voort: „Ook in de wereld van de hoge ernst hebben de valse spelers, de huichelaars en bedriegers, het altijd gemakkelijker gehad dan de spelbrekers: de apostaten, de ketters, de nieuwlichters, de in hun geweten gevangenen.“

Tenzij, en dit is veeltijds het geval, deze laatsten op hun beurt terstond een nieuwe gemeenschap vormen met een eigen nieuwe regel. Juist de outlaw, de revolutionair, de geheime-clubman, de ketter, is buitengewoon sterk groepvormend en tegelijk bijna altijd van een sterk ludiek karakter¹⁾.

Toen deze passage ons opnieuw onder de ogen kwam, dachten we opeens aan de jongste kerkhistorie in ons vaderland. En niet alleen aan deze.

Niet alsof wij de benamingen: apostaten, ketters, nieuwlichters op ons van toepassing achtten. Al evenmin die van outlaw, revolutionair, geheime-clubman. Hoezeer we weten van al zulke boze stukken en aanslagen beticht te zijn. Ook hebben we niet een nieuwe gemeenschap gevormd. Maar één ding waren we wel: in ons geweten gevangen. Te weten: gevangen door het Woord Gods, de symbolen der Kerk, de in de kerkorden vastgelegde bezworen afspraken.

En nog iets anders bekennen we te zijn: spelbrekers. Breekers van het met dodelijke ernst gespeelde spel der destijds synoden. Hoe ernstig een spel is en zijn kan toont Huizinga overtuigend aan. Maar hoe ernstig ook gespeeld, een spel was dat in 1936 aangevangen bedrijf.

Hoog spel.

Hoog kerkelijk spel.

Misschien kan men, gezien de hiërarchische opzet, ook zeggen: hoogkerkelijk spel.

Hoezeer dat somtijds ook even doorbrak in het bewustzijn van de spelhouders heeft wellicht een speelse opmerking van een uit hun kring op een moment, toen men aan een schorsing bezig was, meer dan bedoeld was, verraden: „Het varken hangt aan zijn beide poten“.

Aan dat — nogmaals: ernstig gespeelde — spel hebben wij niet meegedaan.

We hebben de waan, dat hier de zaak des HEREN gediend werd, door een daad van vrijmaking gebroken. We zijn spelbrekers geworden.

Dies moesten we worden uitgestoten.

En behalve de spelers zijn daar ook de vals-spelers achtergebleven.

De mannen, die zeggen, dat ze de leerbesluiten hunner synodes „aan hun laars lappen“. Maar die op hun classale vergaderingen bij elk preparatoir examen meedoen wanneer daar van de kandidaten instemming gevraagd wordt met de spelregels van 1942-46.

Zij blijven „de toverkring van het spel in schijn erkennen“, om met Huizinga te spreken.

Dies worden zij verdragen.

Dat zou men ons ook.

Als wij maar, om nogmaals aan Huizinga het woord te geven, „terstond een nieuwe gemeenschap zouden vormen met een eigen nieuwe regel“.

Dan zou het — alweer: ernstig gespeelde! — spel weer kunnen voortgaan.

Het „pluriforme“ spel.

Eventueel in een „samenspreking“.

De uiteindelijke weigering daarvan blijft: spelbreking.

Waartoe we ook geróepen zijn.

Liever spelbrekers dan vals-spelers.

D. E. C.

wat hij — naar het vlees — maar begeren kan. Als hij niet gelooft is hij een verloren mens.

Al heeft iemand een gezond lichaam en een prachtig stel hersens; al kan iemand in dit leven bereiken wat hij wil; al heeft hij een lieve vrouw en een prachtig stel kinderen; al heeft hij een positie om jaloers op te worden; ja al verwierf iemand de gehele wereld en al wat daarin begeerlijk is — als hij niet gelooft in de Zoon van God, dan is hij reeds verloren en op weg naar het eeuwige verderf.

Maar omgekeerd: wie in de Here Jezus gelooft, heeft het eeuwige leven.

Hij heeft het leven. Hij heeft het goed. Hij heeft het best.

Want hij heeft God mee in het leven. De HERE is voor hem, de HERE is met hem. Nu reeds in dit moeilijke leven en eens zal hij altijd bij de Here zijn. Wat doet de rest er dan eigenlijk toe?

Ik las vandaag Hebr. 11. Daar lezen we van heerlijke dingen, die de rechtvaardigen door het geloof hebben verricht of die ze door het geloof hebben verkregen. Maar daar lezen we ook van gelovigen, die „uitgerekt werden, bespottingen en geselingen ondergingen, evenals banden en gevangenis; ze zijn gestenigd, in stukken gesneden, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht, ze hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen, zijn verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld (welke der wereld niet waardig was), hebben in woestijnen gedood en op bergen en in spelonken en in de holen der aarde“. 't Was geen leven

„Uiterst moeilijk gewetensconflict“ (III, slot)

We willen — tenzij inzake „Holwerd“ ons officiële gegevens mochten bereiken — thans de reeks besluiten.

En reeds nu spreken we uit, dat eventuele papieren inzake „Holwerd“, al mochten ze nog zo hoopvolle uitzichten openen in wat ze rapporteren, aan de hoofdgedachte van wat we gaan zeggen niets zullen kunnen veranderen.

Want ik geloof, dat er voor de „gereformeerden“ in de „Herv. Kerk“ maar één weg is: resoluut afzien van alle „politiek“, en direct openlijk verklaren: we doen niet mee aan wat we zelf haaldelijk ongeoorloofd hebben genoemd, en als zondig veroordeeld. Men let op hen, omdat men hoopt, dat ze — als ze niet losbranden, voor altijd quantitatief negligeable zullen zijn; net zo beslist, als de „confessionelen“ qua aan confessie getrouwen sinds de afval van prof. Haitjema aan Hoedemakers' belijdenis een quantitatief negligeable geworden zijn.

Men heeft zich in niet-hervormde kringen wel eens afgevraagd: dat procederen — was dat wel geoorloofd, wel geestelijk? Men kent de tegenzin van de mensen tegen procedures om kerkelijke zaken.

Op die vraag heeft ons blad al eens geantwoord. We kunnen de opening ener procedure niet onder alle omstandigheden afkeuren. Het gaat immers daarbij niet om individueel-persoonlijke belangen, doch om de rechten der schapen. Bovendien — in de Herv. Kerk heeft de staat te onzaliger ure zijn vingers gestoken; het is nu des te meer niet ongeoorloofd, de staat ook zelf in zijn organen te plaatsen voor de consequenties van de halfalachtigheid, waarmee zijn optreden, ook zelf erdoor gekenmerkt, eveneens het door hem overheerste kerkelijke leven heeft gekarakteriseerd en verwoest. En tenslotte: het blijft nog altijd mijn mening, dat wie in de kring, ook de kerkkring, waarin hij geplaatst is, wil komen tot reformatie, eerst moet trachten voor die door hem nodig geachte reformatie al het mogelijke te doen binnen of voor die kring zelf.

Maar dit alles onder één conditie: nooit mag men eigen verantwoordelijkheid afschuiven op een ander, in casu: de rechter, de overheid, de synode, de meerderheid, de „kerk“. Wie een procedure beschouwt als een moratorium voor zijn eigen gehoorzaamheid, heeft in beginsel aan zijn eigen pleitredenen kracht en pit ontnomen. Wie de mensen zegt: we mogen dit of dat niet doen, maar meteen verklaart: we zullen het toch voorlopig maar doen, in afwachting van de afloop van deze of gene procedure, die heeft reeds het hoofd gebogen, en zijn eigen sterke woorden gedevalueerd.

Dát was dan ook de doorlopende redenering van de Vrijmaking. Niet doen, wat niet gedaan worden mocht; niet beloven, wat niet beloofd worden mócht. Ook niet direct wegllopen; maar eerst aan de anderen de beslissende punten voorleggen en hen voor de beslissing plaatsen. Maar vooropstellen: niet meedoen aan wat men zelf verboden noemt. Want „artikel 31“ is niet maar een willekeurig kerkelijk reglementsartikel, doch Schriftgebod.

Natuurlijk hebben we ermee te rekenen, dat de Hervormde Kerk niet is ingericht naar de wijze der „D.K.O.“: een vrije samengang van onafhankelijke kerken. Maar afgezien daarvan: de regel: „geen meerderheidsbesluiten uitvoeren, als ze tegen de Schrift ingaan“, — die regel geldt ook voor wie aan de D.K.O. hun hart nog niet verpand mochten hebben. Die geldt voor „alle vlees“ te allen tijde.

zou de wereld zeggen. En toch hebben ze het leven gehad. En toch leven ze tot in der eeuwigheid. Want zij kenden de HERE en de HERE kende hen.

En „dit is het leven, dat zij U kennen, de enige en waarachtige God en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt“ (Joh. 17:3).

Er zijn mensen, die hun leven lang tobben met de vraag of God hen wel liefheeft en of ze dus wel behouden worden. Misschien zijn er ook onder de lezers van deze meditatie. Ik zou aan hen willen vragen: Heeft God de wereld lief gehad? Zo lief, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven?

Is dat niet voldoende om u te overtuigen van zijn liefde?

Wat had God dan nog meer moeten doen, om u te winnen?

Vertwijfel toch niet aan Gods liefde. En blijf niet in de zonde leven.

Maar geloof in de Zoon van Gods liefde.

Hij heeft geen lust in uw dood. Hij begeert niet uw verderf.

Maar Hij heeft lust in uw leven. Hij geeft het in Jezus Christus.

„Want God heeft zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld zou behouden worden“ (Joh. 3:17).

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

We kunnen, dat hebben onze lezers nu allicht al begrepen, de ondernomen poging om door een rechterlijke procedure de aangenomen K.O. alsnog ongedaan gemaakt te zien, uit een oogpunt van aanwezige consciëntiebezwaren tot op zekere hoogte wel verstaan, al geloven we niet, dat een „winnen“ van het proces de weg gebaand zou hebben voor het doen triumpferen van de wet Gods voor de inrichting der N.H.K. Daarvoor heeft men zelf — ook als „gereformeerde-bonders“ al veel te lang water in de wijn gedaan, en heeft men bovendien in zijn argumentatie ook nog in dit proces te gemakkelijk zich verschanst in „1816“. Wie van die schans de vijand verslaat, móet er wel blijven. En „1816“ deugt niet.

En juist om die reden geloof ik, dat men niet proberen moet, de eigen verantwoordelijkheid nog langer af te schuiven op „... kerkvoogdijen“. Laat deze de gehoorzaamheid aan de nieuwe „Kerkorde“ weigeren, zoveel ze willen. Maar laat niet kerk-voogden voor Kerkherders (dominees, ouderlingen) de kastanjes uit het vuur moeten halen, alsof, indien zij het niet doen, of indien zij niet slagen, daarmee God ipso facto zelf de anderen daarmee te ruste geleid zou hebben. Trouwens: als de kerkvoogdijen zouden winnen (!), wat dan nog? Terugvallen op „oud verband“? Verband, waarvan? En welk oud verband? Van „1816“? Dán is de reformatie helemaal uit het gezicht.

Er is maar één manier: rondweg en direct welgeren het nieuw-modernistisch instituut te gehoorzamen. De gemeenten oproepen, de trouwe kerkeraden te volgen. En de gevolgen rustig overlaten aan Hem, die de geschiedenis altijd beheerst en leidt. K. S.

De nieuwe Bijbelvertaling (I)

(ENIGE VOORLOPIGE OPMERKINGEN).

De nieuwe vertaling, die werd uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap, ligt nu compleet voor ons. Zoals men weet, werd ze verzorgd door een commissie, bestaande uit geleerden van de meest uiteenlopende geloofsovertuiging: orthodoxen en vrijzinnigen werkten hieraan samen. In allerlei bladen werd reeds een oordeel over de betekenis van deze vertaling gegeven: sommigen hebben bijna niets dan lof, anderen tonen zich uiterst gereserveerd.

Nu is de uitgave van een nieuwe bijbelvertaling als zodanig reeds een feit, waaraan ook wij niet stilzwijgend kunnen voorbijgaan. „Onze“ mensen begeren ook enige inlichting en voorlichting in dezen te ontvangen. Vandaar dan ook, dat de hoofdredacteur me verzocht een artikeltje hieraan te wijden.

Maar die taak is ver van eenvoudig. Want nog niemand heeft de tijd gehad voor een diepgaande en grondige bestudering van wat hier geboden wordt. Daarom leggen we er de nadruk op, dat we nog slechts enige voorlopige opmerkingen kunnen geven. We achten ons niet in staat, om nu reeds een weloverwogen en definitieve beoordeling aan de lezers voor te leggen. Want niemand heeft nog de gelegenheid gehad de hele vertaling van Gen. 1 tot Openb. 22 te vergelijken met de grondtekst. Vooral wat het Oude Testament betreft was dit onmogelijk. Het Nieuwe Testament verscheen reeds enige jaren geleden en kon dus reeds nauwkeuriger bekeken worden. Maar de vertaling van het Oude Testament was, (Zie vervolg pag. 144).

1) J. Huizinga, Homo Ludens, Derde druk, Haarlem 1951, pag. 12.